

AKREDITĀCIJA REGULATORU ATBALSTA INSTRUMENTS

LATVIJAS NACIONĀLAIS AKREDITĀCIJAS BIROJS	3
AKREDITĀCIJA	5
ATBILSTĪBAS NOVĒRTĒŠANA	9
KOMPETENCES NOVĒRTĒŠANA	13
EA, EIROPAS AKREDITĀCIJAS KOOPERĀCIJA	17
STARPTAUTISKI LĪGUMI	19
PUBLISKĀ UN PRIVĀTĀ SEKTORA IEGUVUMI	21
EFEKTIVITĀTE TIRGŪ	24
AKREDITĀCIJAS PIEVIENOTĀ VĒRTĪBA	25
UZTICAMI PARTNERI	31

LATVIJAS NACIONĀLAIS AKREDITĀCIJAS BIROJS

Latvijas Nacionālais akreditācijas birojs (LATAK) ir nacionālā akreditācijas institūcija Latvijā. LATAK funkcijas ir noteiktas likumā „Par atbilstības novērtēšanu” 14.pantā, un būtiskākā no tām ir „novērtēt un akreditēt atbilstības novērtēšanas institūcijas, kā arī uzraudzīt šo institūciju darbību, ievērojot Latvijas nacionālos standartus, normatīvos aktus, Eiropas vai starptautiskos standartus, kā arī savstarpējās atzīšanas līgumos ar starptautiskajām akreditācijas organizācijām noteiktās prasības”.

Detalizētu informāciju par akreditāciju un kritērijiem var iegūt LATAK mājas lapā www.latak.lv.

Starptautiskā atzīšana

Nacionālo akreditācijas institūciju kompetence visā pasaulē tiek nodrošināta, veicot savstarpējo novērtēšanu (peer evaluation). Tas nozīmē, ka konkrētu nacionālo institūciju vērtē citu valstu nacionālo institūciju pārstāvji atbilstoši starptautiskajam standartam ISO 17011 “Atbilstības novērtēšana. Vispārējās prasības akreditācijas institūcijām, kuras akreditē atbilstības novērtēšanas institūcijas”. Novērtēšanas rezultātu atbilstības gadījumā nacionālā akreditācijas institūcija noslēdz daudzpusējās atzīšanas līgumu (Multilateral Agreement (MLA)) ar Eiropas akreditācijas kooperāciju (European co-operation for Accreditation (EA)). Tas nozīmē, ka akreditēto institūciju izsniegtie apliecinājumi tiek atzīti citās valstīs (Accredited once, accepted everywhere).

2014. gada 10. aprīlī, balstoties uz EA MLA audita rezultātiem, EA padome pieņēma pozitīvu lēmumu par LATAK atzīšanas turpināšanu MLA jomās: testēšanas (t.sk. medicīnas) un kalibrēšanas laboratorijas, inspicēšanas institūcijas, produktu, pārvaldības sistēmu un personu sertificēšanas institūcijas. Līgums tika paplašināts ar verificēšanas jomu.

Akreditācijas zīme – kompetences apliecinājums

Akreditācijas zīmi institūcijas lieto, lai apliecinātu savu akreditētas institūcijas statusu. Zīmi veido LATAK logo kombinācijā ar akreditētās institūcijas numuru un institūcijas veida apzīmējumu (T-testēšana, K-kalibrēšana, I-inspicēšana, S1-produktu sertifikācija u.c.). Detalizētāka informācija par akreditācijas zīmes lietošanu aprakstīta LATAK dokumentā D.011, kas pieejams vietnē www.latak.lv.

A vibrant, high-angle photograph of a busy city street. The scene is filled with a diverse crowd of people walking in various directions. In the background, several cars are visible, including a white sedan and a purple car. A person is riding a bicycle on the right side of the frame. The street is paved with light-colored tiles, and the overall atmosphere is one of a bustling urban environment. A yellow rectangular box is overlaid on the left side of the image, containing the text 'Kas ir akreditācija?'.

Kas ir akreditācija?

AKREDITĀCIJA

Pakalpojums sabiedrībai

Akreditācija apliecina, ka akreditētajām iestādēm, kas piedāvā testēšanas, pārbaudes, kalibrēšanas, sertifikācijas, inspekcijas un verifikācijas pakalpojumus, ir tehniskas kompetences, un tās objektīvi nodrošina preču un pakalpojumu atbilstību noteiktiem nacionālajiem un starptautiskajiem standartiem.

Saskaņā ar Regulu (EK) 765/2008, Eiropas Savienībā katrā dalībvalstī akreditāciju veic attiecīgās valsts izraudzītas nacionālās akreditācijas institūcijas.

- ❖ Regulēto pakalpojumu jomā likums nosaka akreditāciju tām iestādēm, kas pārbauda noteiktas preču un pakalpojumu grupas (piemēram, produktus ar CE marķējumu – rotaļlietas, liftus, pārtikas produktus, kuru izcelsme tiek aizsargāta vai garantēta, u.c.), kuras var izplatīt tirgū tikai pēc tam, kad tās novērtētas saskaņā ar spēkā esošajiem standartiem. Tā ir notifikācija.
- ❖ Ja likums nenosaka akreditāciju, uzņēmumi to veic brīvprātīgi, nodrošinot neatkarīgu apliecinājumu savai kompetencei, lai garantētu produktu un pakalpojumu kvalitāti, drošību, uzticamību, utt.

EIROPĀ AKREDITĀCIJU REGULĒ REGULA (EK) 765/2008

**EIROPAS SAVIENĪBĀ AKREDITĀCIJA IETILPST KATRAS
DALĪBVALSTS KOMPETENCĒ**

**AKREDITĀCIJA ATBALSTA GAN REGULĒTĀS, GAN
BRĪVPRĀTĪGĀS NOZARES**

**AKREDITĀCIJA VEICINA TIRDZniecību UN PALĪDZ
TIRGUM UN SABIEDRĪBAI**

Eiropas akreditācijas sistēma

2008. gadā Regula (EK) 765/2008 pirmo reizi Eiropā radīja akreditācijas juridisko ietvaru, nosakot prasības akreditācijai, kas saistīta ar produktu izplatīšanu tirgū.

Tas nodrošina saskaņotu, precīzu pieeju akreditācijai visās ES dalībvalstīs – lai akreditētās iestādes tehniskās kapacitātes apliecināšanai pietiktu ar vienu akreditācijas sertifikātu vai ziņojumu.

Galvenie akreditācijas principi Regulā, kas papildina ISO/IEC 17011 un citus starptautiskus standartus atbilstības novērtēšanas iestādēm, ir:

- ❖ katrā dalībvalstī viena akreditācijas iestāde;
- ❖ akreditācija tiek īstenota kā publiskās pārvaldes funkcija;
- ❖ nacionālo akreditācijas institūciju starpā, kā arī starp nacionālajām institūcijām un atbilstības novērtēšanas institūcijām nepastāv konkurence;
- ❖ akreditācija ir bezpeļņas funkcija;
- ❖ akreditācija pārstāv ieinteresētās puses.

Saskaņā ar Regulas 11.punktu akreditācija ietver atbilstības prezumpciju: akreditētie sertifikāti un ziņojumi ir atzīstami visās ES dalībvalstīs.

**Kas ir atbilstības
novērtēšana?**

ATBILSTĪBAS NOVĒRTĒŠANA

Uzticības veicināšana tirgū

Atbilstības novērtēšanas institūciju (ANI) sniegtos testēšanas, kalibrēšanas, pārbaudes, inspekcijas, sertifikācijas un verifikācijas pakalpojumus kopumā dēvē par atbilstības novērtēšanas pasākumiem.

Nacionālās akreditācijas institūcijas (NAI), kas darbojas kā pilnvarotas un neatkarīgas personas, novērtē laboratoriju, pārbaužu un sertifikācijas institūciju kompetenci.

NAI garantē atbilstības novērtēšanas uzticamību un sertifikātu un ziņojumu ticamību.

Atbilstības novērtēšanas pakalpojumi, kurus sniedz akreditētas iestādes, apliecina, ka preces un pakalpojumi atbilst noteiktām prasībām – standartiem vai citām specifikācijām.

Atbilstības novērtēšanas sistēma tiek veidota tā, lai radītu pārliecību sabiedrībai un veicinātu uzņēmējdarbības konkurenci.

Eiropā atbilstības novērtēšanas sistēmu uzlabojusi Eiropas Komisija, lai palielinātu regulatoru, uzņēmumu un patērētāju pārliecību un garantētu brīvu preču un pakalpojumu pārvietošanos tirgū, nodrošinot augstu veselības aizsardzības līmeni un drošību patērētājiem un videi.

Visas sabiedrības grupas ir iesaistītas uzticamības veidošanā precēm un pakalpojumiem, kas pieejami tirgū: valsts, uzņēmumi, klienti un gala lietotāji.

Labāka regulējuma pamatā ir kompetenta, objektīva un efektīva sistēma, kurā par uzticamību rūpējas valsts, uzņēmumi un patērētāji.

REGULATORI

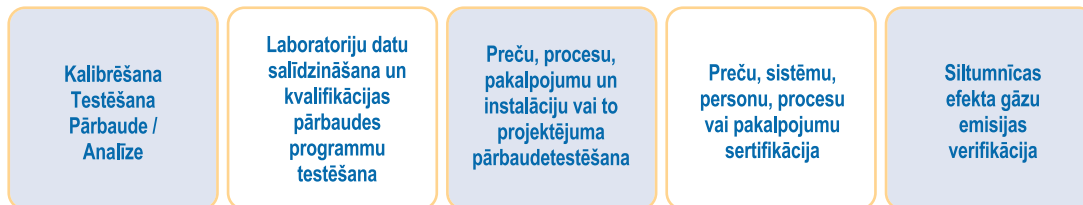
Paļaujas uz

NACIONĀLAJĀM AKREDITĀCIJAS INSTITŪCIJĀM,

kuras pārbauda šādu institūciju kompetenci:

kas novērtē atbilstību standartiem / regulatoru prasībām / kritērijiem

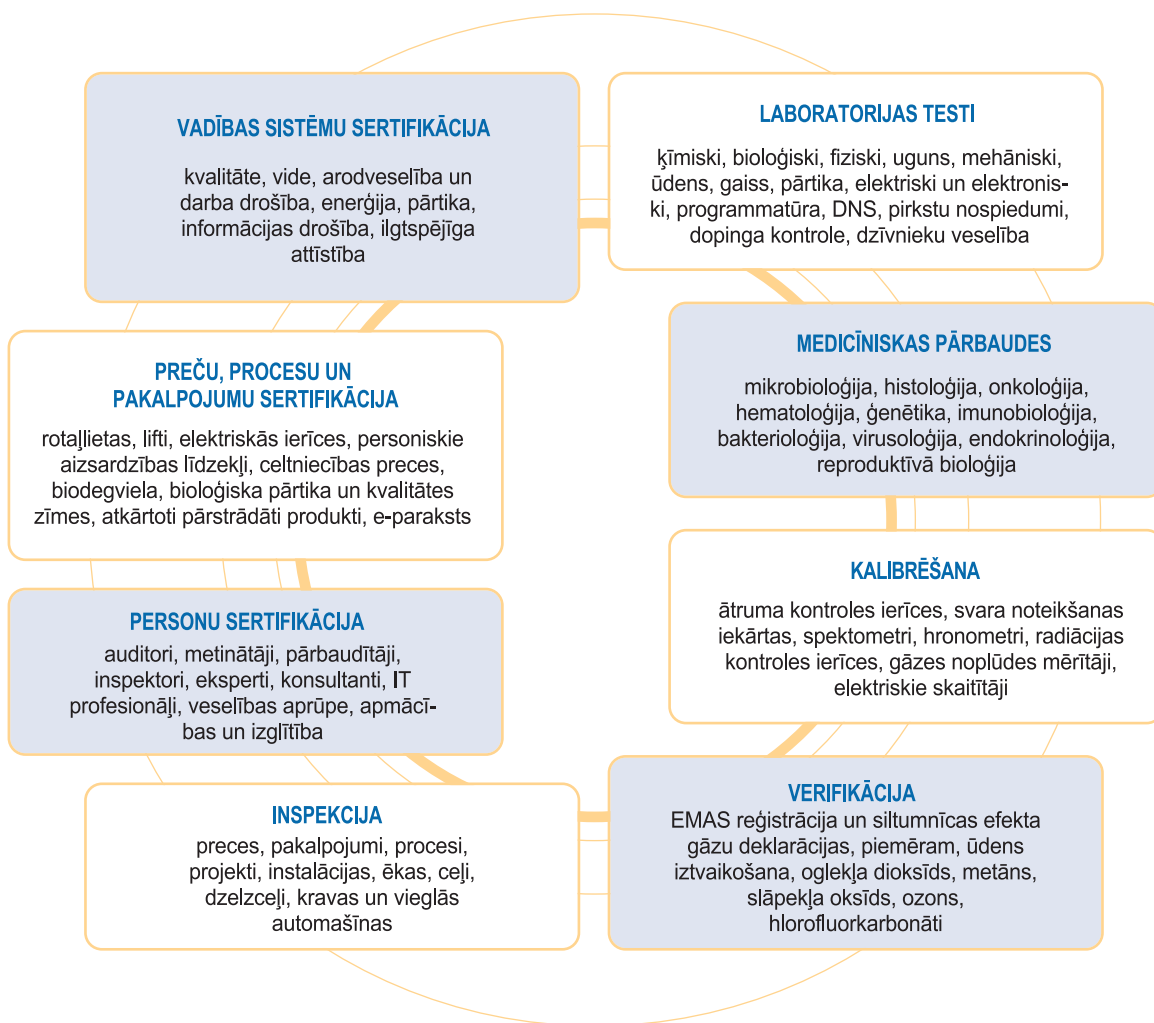
lai nodrošinātu ieguvumus

tirgū

Akreditācija ir nepārtraukts process, kas garantē tādu akreditēto institūciju kompetenci, kas veic šādus atbilstības novērtēšanas pakalpojumus:

**Kā tiek
nodrošināta
kompetence?**

KOMPETENCES NOVĒRTĒŠANA

Ziņojumu un sertifikātu uzticamības nodrošināšana

Akreditācijas pamatā ir atbilstības pierādīšana noteiktām kompetences, neatkarības un objektivitātes prasībām.

KOMPETENCE

Personāla pieredzi un tehniskās prasmes akreditācijas institūcijās un institūcijās, kas vēlas akreditēties, pārbauda kvalificēti vērtētāji ar atbilstošu pieredzi un specializētām zināšanām.

NEATKARĪBA

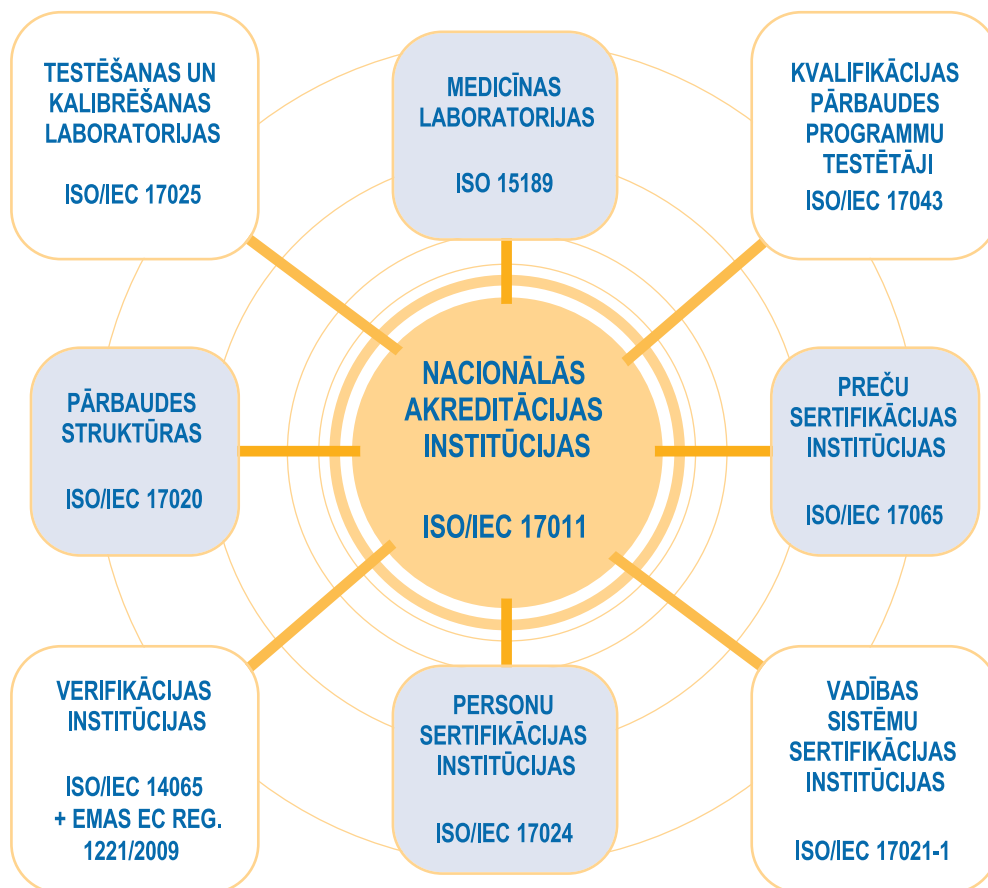
Akreditētas struktūras, kas garantē sertifikāciju, pierāda, ka tās nav atkarīgas no organizācijas, kurai tās sniedz pakalpojumus.

OBJEKTIVITĀTE

Akreditētām institūcijām ir jāpierāda interešu konfliktu neesamība vai to pienācīga vadība attiecībā pret klientu, kuram tās sniedz pakalpojumus.

Akreditācija

Akreditācija ir oficiāla atbilstības novērtēšanas institūcijas tehniskās un organizatoriskās kompetences atzīšana, ļaujot tai sniegt noteiktus pakalpojumus saskaņā ar standartiem (ISO, IEC, u.c.) vai tehniskajiem noteikumiem, kā paredzēti to akreditācijas noteikumos.

Ziņojumu (testu, pārbažu, inspekciju un verifikācijas) un sertifikātu (kalibrēšanas, atbilstības, u.c.) uzticamība ir rezultāts, kas iegūts precīzi un efektīvi novērtējot kompetenču atbilstību starptautiskām prasībām.

Valdību pārstāvji tiek aicināti novērot novērtējumus. Mērķis ir saglabāt to pārliecību par akreditācijas sistēmu.

SĀKOTNĒJAIS NOVĒRTĒJUMS

Nacionālo akreditācijas institūciju vērtētāji rūpīgi novērtē to institūciju, kas vēlas akreditēties, darba, personāla un vadības sistēmas, tādējādi pārliecinoties par to atbilstību standartiem. Institūcijas, kas atbilst prasībām, tiek akreditētas. Tās ir tiesīgas izmantot akreditācijas marķējumu sfērās, kurās tās akreditētas.

AKREDITĀCIJAS CIKLS APTVER 2 LĪDZ 5 GADUS

Nacionālās akreditācijas institūcijas veic regulāru uzraudzību, lai nodrošinātu, ka akreditētās institūcijas ievēro tehniskās ekspertīzes augstās prasības. Tās var noteikt sankcijas, ja akreditētās institūcijas neievēro visus pienākumus un prasības, un tas var būt pamats akreditācijas jomas apmēra samazināšanai, tās apturēšanai vai pat atsaukšanai.

AKREDITĀCIJAS APJOMA PAPLAŠINĀŠANA

Akreditācijas cikla vai pārakreditācijas laikā akreditācijas apjomu var paplašināt, iekļaujot citus pakalpojumus, ņemot vērā akreditētās institūcijas klientu jaunās vajadzības. Tiek veikti īpaši novērtējumi, piemēram, lai pārliecinātos par spēju veikt testus saskaņā ar jaunām normatīvo aktu prasībām.

AKREDITĀCIJAS ATJAUNOŠANA

Akreditācijas cikla beigās to var atjaunot, ja tiek veikts pilns novērtējums jaunajam ciklam.

EA:
Kāds ir mērķis?

e tulen
roopa

liament

Parlament na hEorpa

larpni lūdzam
Eiropas Parlame

Bienvenue au
Parlement européen

benvenuti al
Parlamento europeo

Sveiki atvykę į
Europos Parla

EA, EIROPAS AKREDITĀCIJAS KOOPERĀCIJA

Atbalsts sabiedrībai un nacionālajiem regulatoriem

Nacionālās akreditācijas institūcijas ES un Eiropas Brīvās tirdzniecības asociācijas (EBTA) valstīs ir EA – Eiropas akreditācijas institūciju vienojošas organizācijas – biedri, kas nodrošina akreditētu sertifikātu un ziņojumu pieņemšanu Eiropas un pasaules tirgos.

Eiropas Komisija izveidojusi EA kā “Eiropas akreditācijas infrastruktūru”, lai organizētu akreditāciju ES, EBTA un kandidātvalstīs saskaņā ar Regulas (EK) 765/2008 14. punktu. EA cieši sadarbojas ar dažādiem Komisijas direktorātiem, kurus tā atbalsta normatīvo aktu izstrādes darbā. EA ir bezpeļņas organizācija, kuru veido nacionālās akreditācijas institūcijas, kuru galvenie uzdevumi ir:

- ❖ nodrošināt, lai nacionālās akreditācijas institūcijas darbotos saskaņā ar Regulas (EK) 765/2008 prasībām;
- ❖ saskaņot un padarīt akreditāciju par konsekventu publiskās pārvaldes darbību, lai atbalstītu Eiropas tirdzniecību un rūpniecību saskaņā ar to vajadzībām un prasībām, kas noteiktas spēkā esošajos Eiropas normatīvajos aktos;
- ❖ kalpot par tās dalībnieku sadarbības tīklu, lai veicinātu saskaņotu akreditācijas sistēmu Eiropā, kas darbojas Eiropas kopīgajās interesēs;
- ❖ savstarpēji novērtēt nacionālo akreditācijas institūciju atbilstību spēkā esošo saskaņoto standartu, Eiropas normatīvo aktu prasībām un citiem EA noteiktajiem un saskaņotajiem kritērijiem;
- ❖ uzraudzīt un nodrošināt nepārtrauktu tās pakalpojumu uzlabojumu visās tās darbības jomās, izmantojot efektīvas pret NAI izvirzīto sūdzību un pārsūdzību izskatīšanas un risināšanas procedūras.

Kas ir
starptautiskie
līgumi?

STARPTAUTISKIE LĪGUMI

Ziņojumu un sertifikātu atzišana ES un pasaulē

Eiropas akreditāciju institūciju darbības tiek atzītas gan ES, gan visā pasaulē, pateicoties to statusam, kas noteikts ar EA daudzpusējās atzišanas līgumu (EA MLA).

EA MLA aptver testēšanu un medicīnas pārbaudes, kalibrēšanu, vadības sistēmu, produktu un personu sertifikāciju, inspekcijas un verifikāciju.

EA MLA ir līgums, kuru parakstījuši EA dalībnieki – akreditācijas institūcijas, lai atzītu un pieņemtu to akreditācijas sistēmu līdzvērtību. Tādējādi tas nodrošina vienādu sertifikātu un ziņojumu uzticamību, ja tos ir izdekušas organizācijas, kuras akreditējušas EA NAI.

Šī iemesla dēļ preču vai pakalpojumu piegādātājiem nav nepieciešams meklēt akreditētus sertifikācijas / inspekcijas / testēšanas pakalpojumu sniedzējus katrā Eiropas valstī, kur tie pārdod savas preces vai pakalpojumus.

Nacionālajām akreditācijas iestādēm tiek garantēts MLA paraksttiesīga dalībnieka statuss tikai pēc stingras to darbības savstarpējas novērtēšanas ar mērķi pārbaudīt atbilstību starptautiskajiem akreditācijas iestāžu standartiem, ISO/IEC 17011, un Regulas (EK) 765/2008 specifiskajām prasībām.

Savstarpējo novērtēšanu regulāri veic pieredzējuši speciālisti no citām nacionālajām akreditācijas iestādēm. Šo procesu novēro Eiropas Komisijas, nacionālo iestāžu un citu attiecīgās nozares ieinteresēto personu pārstāvji.

EA MLA starptautiski atzīst Starptautiskais Akreditācijas forums (IAF) un Starptautiskā Laboratoriju akreditācijas kooperācija (ILAC). Tas nozīmē, ka EA MLA parakstītāji iegūst starptautisku atzišanu, pamatojoties uz IAF un ILAC savstarpējiem līgumiem un no tiem izrietošajām tiesībām izmantot ILAC/IAF MRA/MLA zīmes.

A young man with short dark hair and a light beard is smiling warmly at the camera. He is wearing a blue and white vertically striped button-down shirt over a grey t-shirt, and a tan canvas apron. He is holding a bunch of fresh green leafy vegetables in front of him. The background is a brightly lit grocery store produce section with various vegetables on shelves.

Kādi ir publiskā
un privātā
sektora
ieguvumi?

PUBLISKĀ UN PRIVĀTĀ SEKTORA IEGUVUMI

Regulatoru un valdību ieguvumi kļūst par patērētāju un uzņēmumu ieguvumiem

Akreditācija ir izstrādāta tirgū nolūkā veicināt preču un pakalpojumu kustību apstākļos, kad arvien pieaug prasības kvalitātei un drošībai, tādējādi tā nodrošina saskaņotu, pārskatāmu un atkārtojamu pieeju, kas:

- ❖ veicina inovācijas;
- ❖ samazina nepieciešamību valdībām izmantot savus resursus;
- ❖ veido patērētāju un uzņēmumu uzticību;
- ❖ palīdz izpildīt juridiskas prasības par samērīgām izmaksām.

Regulatoriem un valdībām

Testēšanu, pārbaudes, verifikāciju, inspekciju, kalibrēšanu un sertifikāciju var izmantot labākai kontrolei un regulēšanai.

Akreditētu institūciju sniegtie pakalpojumi, kurus regulatori un valsts izmanto tiešā veidā vai kā instrumentus noteikumu un regulējuma veidošanai, efektīvi veic šādas funkcijas:

- ❖ atbalsts Eiropas vai nacionāla līmeņa normatīvā regulējuma ieviešanā, nodrošinot “apstiprinājuma zīmogu”, lai apliecinātu atbilstību standartiem un plaši atzītām prasībām;
- ❖ kvalificē preču un pakalpojumu piegādātājus, it īpaši iepirkumu jomā;
- ❖ veicina tirdzniecību un ekonomisko izaugsmi, nodrošinot valdībām uzticamus datus;
- ❖ samazina birokrātiju, aizstājot vairākus administratīvus pienākumus;
- ❖ samazina izmaksas un resursu patēriņu, mazinot nepieciešamību regulatoriem nodarbināt vērtēšanas speciālistus ar specifisku kvalifikāciju un izvairoties no dubultiem auditiem;
- ❖ vienkāršo iepirkuma procesu, nodrošinot pārlicību, kas atvieglo lēmuma pieņemšanu.

Patērētājiem

Rada uzticību

Patērētāji arvien biežāk uzticas neatkarīgiem pierādījumiem, nevis piegādātāju reklāmām.

Patērētāju ticību tirgum veicina tas, ka viņi zina, ka produktus un pakalpojumus, kurus viņi izvēlas, regulāri vērtē un pārbauda neatkarīga un kompetenta trešā persona. Izvēloties precī, ņemot vērā tās sertifikācijas marķējumu, patērētāji var būt pārliecināti par iegādātās preces kvalitāti.

Piegādes ķēdes otrā pusē patērētāju intereses aizsargā nacionālās akreditācijas iestādes, kas darbojas kā “pārbaudītāju pārbaudītāji”.

Uzņēmumiem

Efektivitātes palielināšana

Precīza kalibrēšana, mērījumi un testi, kurus veic saskaņā ar pasaules labo praksi, mazina iespēju kļūdīties un mazina defektu iespējamību, uzlabo ražošanas izmaksu kontroles iespējas un veicina inovāciju attīstību. Kad uzņēmuma vadības sistēmu, precī vai pakalpojumu sertificē akreditēta institūcija, uzņēmumi uzlabo savu darbību, izmantojot atzītus instrumentus lēmumu pieņemšanā, riska vadībā un piegādātāju izvēlē. Tādējādi uzlabojas to konkurences priekšrocības reputācijas un uzticamības jomā gan uzņēmumu starpā, gan patērētāju tirgū.

Kontroles samazināšana

Akreditēta sertifikācija nodrošina prezumpciju par atbilstību oficiāliem standartiem un regulējumam. Tas nozīmē, ka uzņēmumiem nav jānodrošina papildu pierādījumi, un to darbība kļūst vienkāršāka, jo mazinās vajadzība pēc kontroles, vai tā nav nepieciešama vispār.

Atbalsts eksportam

Akreditācijas institūciju sagatavoto atbilstības novērtēšanas ziņojumu starptautiska atzīšana veicina uzņēmuma izešanu starptautiskos tirgos bez nepieciešamības veikt papildu verifikāciju.

EFEKTIVITĀTE TIRGŪ

Atbalsts regulatoriem un valdībām visos sektoros

Atbilstības novērtēšanas pakalpojumi aptver plašu preču un pakalpojumu klāstu, un regulatoriem ir jānodrošina sabiedrības uzticība šīm precēm un pakalpojumiem.

PĀRTIKAS KVALITĀTE UN DROŠĪBA

cbioloģisko produktu un kvalitātes zīmju kontrole (PGI, PDO, TGS, DOC, DOCG) un pārtikas testi laboratorijās, tostarp olīveļļas un vīna pārbaudes

ENERĢIJAS TAUPIŠANA UN VIDES AIZSARDZĪBA

vides risku analīze un tvērums, CO2 emisiju verifikācija, ilgtspējas sertifikācija, biodeģvielas un atkārtoti pārstrādātu materiālu lietošana un atkritumu samazināšana, legionella baktēriju pārbaudes

PRECES PATĒRĒTĀJIEM

drošības inspekcija un verifikācija, it īpaši produktiem ar CE marķējumu, piemēram, bērniem paredzētas preces un potenciāli bīstamas preces (piemēram, elektriskas un elektroniskas iekārtas, mašīnas, lifti, u.c.)

CELTNIECĪBA

projektu un būvdarbu izpildes novērtēšana, skaņas pretestības un akustikas kalibrēšana mērinstrumentiem, piemēram elektrības un gāzes skaitītājiem

VESELĪBAS AIZSARDZĪBA

medicīniskas pārbaudes un medicīnas iekārtu sertificēšana

KRIMINĀLIZMEKLĒŠANA

tiesu ekspertīze, pirkstu nospiedumu pārbaude, DNS datu bāzes aizsardzība, drošības sistēmas atbilstoši sektora prasībām

DARBA VIETU DROŠĪBA

veselības aizsardzības un risku samazināšanas, ugunsdzēsības un signalizācijas sistēmu procedūru vadība

TRANSPORTS UN INFRASTRUKTŪRA

automaģistrāļu materiālu kontrole, personāla, kas kontrolē transporta līdzekļus un dzelzceļa infrastruktūru, sertifikācija, kā arī maksāšanas instrumentu un maksas ceļu aparātu atbilstības kontrole

Apmeklējiet www.publicsectorassurance.org, lai apskatītu piemērus un neatkarīgus pētījumus, kas parāda, kā valsts, vietējās pašvaldības un regulatori izmanto akreditācijas atbilstības ziņojumus savu funkciju veikšanai.

AKREDITĀCIJAS PIEVIENOTĀ VĒRTĪBA

Akreditētas atbilstības vērtēšanas aktivitātes

Uzticoties akreditētiem testiem, pārbaudēm, verifikācijai, inspekcijām, kalibrēšanai un sertifikācijai, regulatori un valsts saņem neatkarīgu un kompetentu trešo personu vērtējumu, kas sniedz objektīvus rezultātus, lai atbalstītu pamatotus lēmumus regulējošajā vidē, publiskajos iepirkumos vai preču un pakalpojumu piegādei tirgū.

Akreditētas iestādes, kas veic šādus pakalpojumus, nodrošina, lai tie atbilstu nepieciešamajiem standartiem, kā arī regulatoru prasībām un nozares kritērijiem šādās jomās:

- ❖ tehniska kompetence, profesionālisms un integritāte;
- ❖ riska vadība;
- ❖ adekvāti cilvēkresursi un aprīkojums;
- ❖ preču un pakalpojumu kvalitātes mērījumu uzlabošana;
- ❖ sūdzību un pārsūdzēšanas sistēma;
- ❖ spēja konkurēt starptautiskā mērogā saskaņā ar EA MLA.

Pieprasot akreditāciju, ir svarīgi noteikt vai norādīt atbilstošas prasības pakalpojumiem vai institūcijām, kas tos sniedz, lai tie nodrošinātu nepieciešamās garantijas.

Izvēloties akreditētu institūciju, ir svarīgi identificēt darbības sfēru, kurā akreditācijas iestāde tiek akreditēta; tas tiek norādīts akreditācijas sertifikātā.

TESTĒŠANA UN KALIBRĒŠANA

Akreditēti testi un kalibrēšana garantē precīzus un uzticamus noteiktu testu rezultātus un nodrošina, ka kalibrēšana tiek veikta uzticamā, kompetentā, konsekventā un objektīvā veidā un ar vajadzīgo precizitāti.

Testēšanas laboratorijas akreditācija nozīmē:

- ❖ testa metožu derīgumu un piemērotību;
- ❖ testa iekārtu piemērotību un uzturēšanu;
- ❖ atbilstošus paraugus, testējamo objektu pārvietošanu un transportēšanu;
- ❖ testa datu kvalitātes kontroli un nodrošināšanu.

Kalibrēšanas laboratorijas akreditācija nozīmē:

- ❖ kalibrēšanas rezultātu metroloģisko izsekojamību;
- ❖ darbību un rezultātu izsekojamību;
- ❖ mērījumu izpildi atbilstīgi validētām procedūrām;
- ❖ uzticamību standartiem un mērinstrumentiem.

Akreditācija atbilstīgi ISO/IEC 17025 nozīmē arī, ka laboratorija ievēro ISO 9001 vadības sistēmu principus.

MEDICĪNISKAS PĀRBAUDES

Akreditētas medicīnas pārbaudes nodrošina, ka klīniskās laboratorijas fokusējas uz pacientu veselības saglabāšanu, tās tiešā veidā saistītas ar paaugstinātu pacientu drošību, risku mazināšanu un darbības efektivitāti.

Akreditācija atbilstīgi ISO 15189 nozīmē arī, ka laboratorija ievēro ISO 9001 vadības sistēmu principus.

KVALIFIKĀCIJAS PĀRBAUDES PAKALPOJUMU SNIEDZĒJI (KPPS)

Akreditēti kvalifikācijas pārbaudes pakalpojumi (KPP) nodrošina uzticamu laboratoriju kompetences salīdzināšanu un neatkarīgu laboratoriju datu vērtējumu salīdzinājumā ar referentajām vērtībām (vai citiem atbilstības kritērijiem) vai ar citām līdzīgām laboratorijām.

INSPEKCIJA

Akreditācija nodrošina pārlicību par inspektoru kompetenci, metožu atbilstību inspekcijām un rezultātu objektivitāti. Inspekciju var izmantot brīvprātīgām pārbaudēm un regulētajās jomās, lai novērtētu produkta, projekta, pakalpojuma, procesa vai instalācijas atbilstību noteiktām prasībām, pamatojoties uz profesionālu spriedumu.

VADĪBAS SISTĒMU CERTIFIKĀCIJA

Vadības sistēmas (VS) sertifikācija garantē, ka preces vai pakalpojuma ražošanas process tiek konsekventi kontrolēts un izpildīts un ka darba rezultāti sistemātiski tiek uzlaboti, tā mērķis ir ņemt vērā klientu prasības.

Akreditēta VS sertifikācija nodrošina novērtējuma objektivitāti; auditori pārzina sertificējamo darbību un viņiem piemīt nepieciešamā kompetence.

Organizācija tiek sertificēta tikai saskaņā ar vadības sistēmas standartu, kas norādīts sertifikātā un aptver noteiktu jomu, kas sastāv no sertificējamās jomas un detalizētiem procesiem, kurus verificējusi un sertificējusi kompetenta institūcija. Vadības sistēmas sertifikātā ir norādītas arī sertificētās organizācijas atrašanās vietas.

PREČU, PROCESU VAI PAKALPOJUMU CERTIFIKĀCIJA

Sertificēt var preci (piemēram, ekonomisku spuldzīti), pakalpojumu (piemēram, pasažieru pārvadājumus) vai procesu (piemēram, bioloģisko lauksaimniecību, koksnes izcelsmes izsekojamību).

Preču sertifikācijas mērķis ir ražotāja apliecinājums, ka prece (process vai pakalpojums) atbilst noteiktām prasībām. Sertifikācijas iestādes uzdevums nav noteikt preces atbilstību, bet apliecināt, ka tā patiesi atbilst tām spēkā esošajām prasībām, par kurām ražotājs apgalvo, ka prece tām atbilst.

Akreditēta produkta sertificēšana nodrošina pierādījumu neatkarībai starp sertifikācijas institūciju un ražotāju un atbilstības prezumpciju spēkā esošajām juridiskajām prasībām.

Produkta akreditācijas sertifikātā ir jābūt detalizētai atsaucei uz tehnisko standartu vai specifikācijām, atbilstoši kurām prece ir sertificēta.

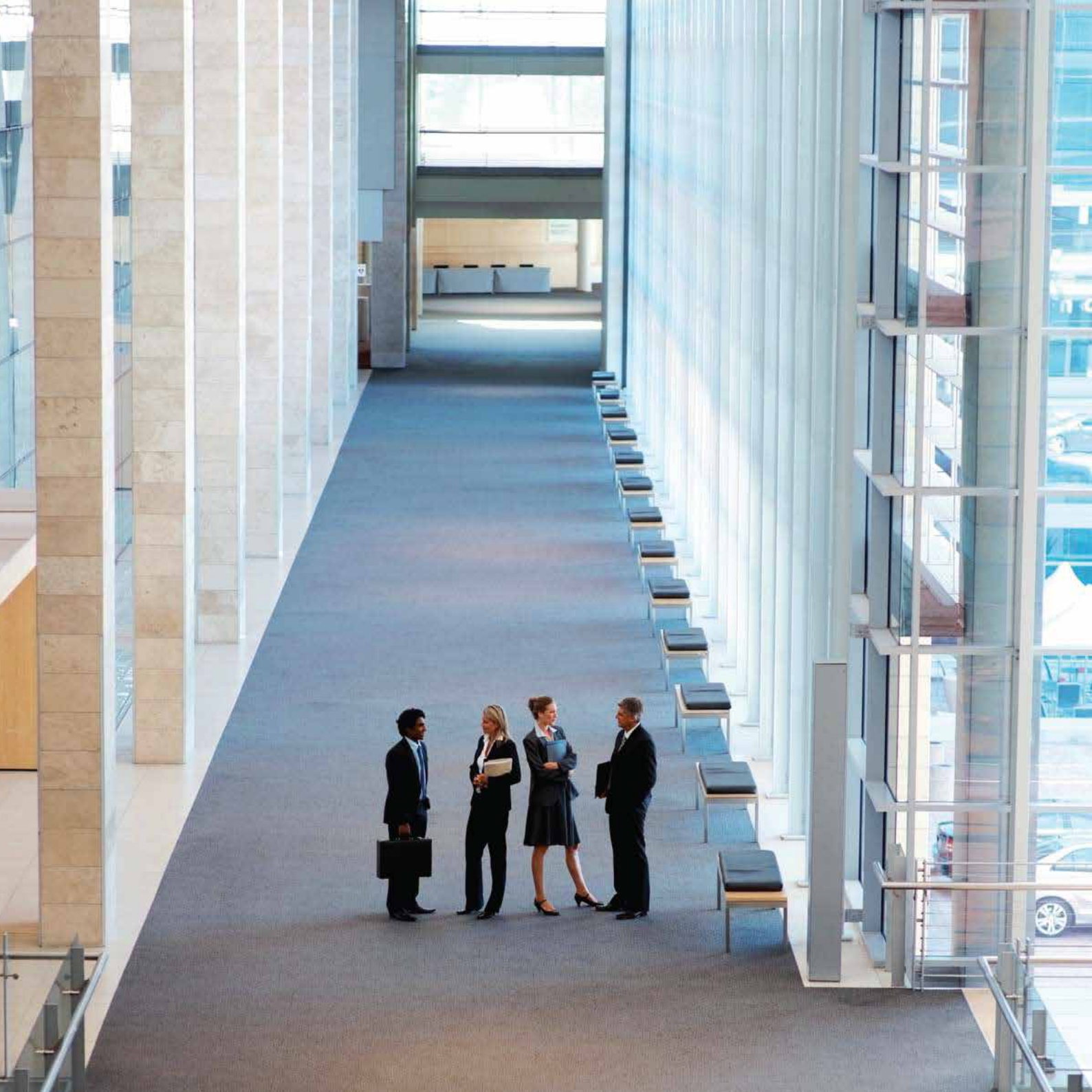
PERSONU SERTIFIKĀCIJA

Personu sertificējošo iestāžu akreditācija var būt brīvprātīga vai obligāta: atsevišķām profesijām tā var būt noteikta ar likumu (piemēram, nedestruktīva testēšana, metināšana, diagnostiska, u.c.).

Personu akreditācijas sertifikāts attiecas uz personas kvalifikāciju, kuru institūcija ir novērtējusi kā kompetentu sertificēt ar korektu atsauci uz normatīvu dokumentu, kura prasībām persona atbilst.

VERIFIKĀCIJA

Saskaņā ar Regulu (EK) 600/2012 siltumnīcas gāzu emisija ir jāverificē akreditētam verificētājam, kas var darboties vairāk nekā vienā ES dalībvalstī. Akreditētos verificācijas ziņojumus var pieņemt visā Eiropā.

UZTICAMI PARTNERI

Akreditētu institūciju tīkls

Kompetenta piegādātāja atrašana atbilstības novērtēšanai

EA, IAF un ILAC publicē ziņas par akreditācijas iestādēm, kas parakstījušas EA un IAF MLA (daudzpusējo līgumu) vai ILAC MRA (savstarpējas atzīšanas vienošanās), lai informētu par kompetentām akreditācijas iestādēm visā pasaulē.

Turklāt akreditācijas iestādes vairumā valstu publicē to iestāžu un laboratoriju sarakstus vai direktorijas, kuras tās akreditējušas, kā arī to kontaktinformāciju un akreditācijas jomu.

EA Sekretariāts

www.european-accreditation.org

Latvijas Nacionālais akreditācijas birojs

www.latak.lv

With support from
the European Union

With support from
the EFTA

© Copyright EA 2016